

В. Я. Цимбалюк

Масандра, Національне виробничо-аграрне об'єднання

«МАСАНДРА» Національне виробничо-аграрне об'єднання – підприємство з виробництва винограду і високоякісних марочних виноградних вин. Розташ. у смт Масандра Ялтин. міськради АР Крим на Пд. березі Криму. «М.» – найстаріше винне підземне сховище в Україні. Історія розпочинається 1897, коли гол. винороб окремого відомства в Криму і на Кавказі князь Л. Голицин заклав перший підзем. завод тунел. типу для виробництва столових та десерт. вин. Гол. підвал (блок) – 7 тунелів довж. 150 м і шир. 5 м кожен, глибина до 50 м. Тунелі розходяться віялом від центр. галереї. У них завжди зберігається температура 10–12 °С – найбільш прийнятна для витримки вина. Гол. підприємство «М.» – Ялтин. завод мароч. вин. У структурі (2012) – завод вторин. виноробства в Масандрі та 8 виноградар. держ. підприємств (раніше – радгоспи): «Лівадія» та «Гурзуф» (в однойм. смт Ялтин. міськради), «Таврида» (у с. Кипарисне), «Малоріченське» та «Привітне» (в однойм. селах; усі – Алуштин. міськради), «Морське» (в однойм. селі Судац. міськради), «Алушта» та «Судак» (в однойм. містах). Пл. виноградників 4 тис. га, представлена кращими тех. і столовими сортами: Мускати, Каберне, Токайські, Піно, Сапераві, Серсіаль, Альбільо, Вердельо, Бастардо, Італія, Молдова, Асма та ін. Об'єдн. виробляє бл. 60 найменувань марок вин (зокрема 28 – марочного). Так, 2006 обсяг виробництва склав 658 625 дал, 2009 – 1,5 млн дал вина. Щорічно розливається бл. 10 млн пляшок. Висока якість продукції відзначена на міжнар. виставках, конкурсах, ярмарках і аукціонах: 226 золотих і сріб. медалей, 7 Кубків Гран-Прі та 5 Супер-Гран-Прі. Деякі з вин «М.» (напр., «Мускат білий Червоного каменя») визнані еталонами. Серед гол. виноробів підприємства – О. Єгоров (1944–66), І. Околелов (1966–87). Продукція «М.» становить бл. 80 % випуску мароч. вин в Україні і майже 50 % їх експорт. поставок. Кращі вина «М.»: «Мускат білий південнобережний», «Мускат рожевий південнобережний», «Бастардо “Масандра”», «Херес “Масандра”», «Мадера “Масандра”», «Піно-грі “Ай-Даніль”», «Токай південнобережний», «Кагор південнобережний», «Портвейн червоний “Лівадія”», «Портвейн червоний “Масандра”». Колекція вин «М.» (бл. 1 млн пляшок) – одна з найбільших у світі і внесена 1998 до Книги рекордів Гіннеса. Колекц. винний фонд об'єдн. складається з 3-х частин: музей., рекламно-дослід. і комерційного. У музей. фонді

зберігаються вина з розряду унікальних. У нього закладено до 3-х пляшок від кожного найменування вина всіх років урожаю. Музей. фонд зберігається постійно. У ньому, напр., є вино «Херес де ля Фронтера» врожаю 1775. Рекламно-дослід. фонд створ. для вивчення змін у винах при тривалому їх зберіганні в пляшках, ознайомлення фахівців з процесами пляшк. старіння вин, участі в салонах, аукціонах, виставках з реклам. метою. Комерц. фонд признач. для пляшк. витримки вин не менше 3-х р. з наступ. реалізацією. «М.» має мережу фірм. магазинів в Ялті, Сімферополі, Алушті, Алупці, Бахчисараї, Євпаторії, Києві, Одесі. Тривалий час підприємство очолював М. Бойко (1987–2015). Після анексії Криму РФ 2014 – федерал. держ. унітарне підприємство «Вироб.-аграрне об'єдн “М.” Упр. справами Президента РФ».

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Соболев Н. Винкомбинат «Массандра». Сф., 1947;
2. Березюк В. М., Митяев В. В. Солнечная «Массандра». Массандра, 1996;
3. Шлейгер Л. И. Полвека с вином. Воспоминания винодела «Массандры». Сф., 2001;
4. Фролова В. С. Завещание князя Голицына (О винах Крыма). Св., 2004;
5. Русанов И. В. Винный туризм в Крыму. Св., 2008;
6. Клепайло А. И. Лев Голицын и его дар. К., 2010;
7. Валуйко Г. Г. Виноградарство и виноделие Украины. Сф., 2011.

Бібліографічний опис:

Масандра, Національне виробничо-аграрне об'єднання / В. Я. Цимбалюк //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65976>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).